

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-09-000 025
Бања Лука, 15.01.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Драгослава Лукића и Јанка Нинића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца М. Д. из П. Ул. ... број ..., против туженог Мјешовитог холдинга Е. РС - МП А.Д. Т., ЗП Е. Б. Л., РЈ Е. П., кога заступа директор и законски заступник др. Ж. К., а њега заступа пуномоћник Д. Б., запослен у туженом, ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 510 од 19.9.2008. године, у сједници вијећа одржаној 15.01.2010. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се уважава, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 510 од 19.9.2008. године се преиначује и суди:

„Жалба туженог се уважава, и пресуда Основног суда у Приједору број Мал-364/04 од 16.5.2008. године се преиначује у ставу 1. изреке тако што се тужилац одбија с тужбеним захтјевом за утврђење да туженом не припада право на наплату износа од 2.106,26 КМ по рачуну број 09-0906-902767100 од 30.9.2006. године и камата на тај износ од доспјећа рачуна 30.9.2006. године па надаље, као и са захтјевом за накнаду парничних трошкова.“

Тужилац је дужан да накнади туженом парничне трошкове у износу од 800,00 КМ у року од 30 дана под пријетњом извршења.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број Мал-364/04 од 16.05.2008. године утврђено је да је туженом ЗП Е. Б. Л. - РЈ Е., П. (у даљем тексту: тужени) не припада право на наплату износа од 2.106,26 КМ, по рачуну број 09-0906-902767100 од 30.09.2006. године као ни камате обрачунате на наведени износ од доспјећа рачуна 30.9.2006. године па надаље од тужиоца М. Д. (у даљем тексту: тужилац), па је тужени обавезан да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 180,00 КМ у року од 15 дана под пријетњом и звршења (став 1. изреке); одбијен је приједлог за одређивање привремене

мјере обезбјеђења забраном туженом-противнику обезбјеђења да до окончања овог спора обустави испоруку електричне енергије породичном домаћинству тужиоца-предлагача обезбјеђења (став 2.); тужилац је ослобођен плаћања судске таксе на тужбу и пресуду (став 3.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 510 од 19.9.2008. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужени је изјавио ревизију против другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи тако што би тужилац био одбијен с тужбеним захтјевом у цјелини. Тражио је парничне трошкове у износу од 1.200,00 КМ, од чега 600,00 КМ за таксу на жалбу и исто толико за таксу на ревизију.

Тужилац је у одговору на ревизију предложио да се ревизија туженог одбије.

Тужбом се тражи утврђење да туженом не припада право на наплату износа од 2.106,26 КМ по рачуну број 09-0906-902767100 од 3.9.2006. године и камата обрачунатих на наведени износ од доспјелости рачуна 30. септембра 2006. године од тужиоца, уз накнаду парничних трошкова.

Тужилац је, према утврђеном чињеничном стању, потрошач електричне енергије коју испоручује тужени. Према рачуну за утрошену електричну енергију за септембар 2006. године број 09-0906-902767100 са датумом читања 30.9.2006. године који је испоставио тужени, тужилац му дугује 3.277,96 КМ. Дуг се односи на пренесени салдо из ранијег периода-3202,84 КМ, на потрошњу електричне енергије у септембру 2006. године-38,22 КМ и на камату обрачунату на досјела а неплаћена дуговања од 01. септембра 2006. године до 30. септембра 2006. године у износу од 36,90 КМ. Сматрајући да није дужан да плати наведени износ, тужилац је поднио тужбу од 10. јуна 2004. године, коју је уредио поднеском од 15.11.2006. године, а коначно прецизирао тужбени захтјев, како је ближе наведено у изреци првостепене пресуде (с том разликом што је умјесто износа од 2.106,26 КМ у тужби назначио износ од 3.277,96 КМ). Неспорно је међу странкама да тужени није, до окончања овог поступка, пред првостепеним судом покренуо парнични поступак ради наплате спорног потраживања.

Првостепени суд је уз помоћ вјештака финансијске струке Б. В., дипл. ек., утврдио да је тужени испоставио тужиоцу 12 рачуна за утрошену електричну енергију од 30. септембра 2005. године до 30. септембра 2006. године у укупном износу од 1.068,17 КМ, што са каматом од 103,53 КМ, обрачунатом за исти период, даје збир од 1.170,70 КМ. Толико, по схватању првостепеног суда тужилац стварно дугује туженом. Ако се износ од 3.277,96 КМ (на који гласи рачун за септембар 2006. године) умањи за 1.170,70 КМ (тј.

стварни дуг тужиоца према туженом) по налазу вјештака, добија се разлика од 2.106,26 КМ. До тог износа првостепени суд је удовољио тужбеном захтјеву тужиоца. Према првостепеној пресуди било је мјеста примјени одредбе члана 312. став 2. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник РС“, број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, у даљем тексту: ЗОО). Тужилац није означио за који период дуга врши уплату. Уплате су извршене у периоду за који није наступила застарјелост потраживања, тако да је тужилац извршеним уплатама „добровољно измирио застарјеле обавезе“. По оцјени првостепеног суда „тужени је незаконито вршио обрачун камате на камату.... према одредби члана 279. став 1. ЗОО“, тако да „разлика у обрачуну дуга тужитеља према туженом по вјештаку и књиговодственој картици тужене произилази управо из обрачуна камате на камату, на што.... тужена није имала право“.

Другостепени суд је закључио да је тужба тужиоца поднесена у складу са чланом 54. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07, у даљем тексту: ЗПП), па је прихватајући чињенична утврђења и правна схватања првостепеног суда одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Схватања нижестепених судова нису правилна.

Ревизија је основана.

Вриједност спора у овој правној ствари износи у смислу члана 316. став 2. ЗПП 3.277,96 КМ и не прелази износ 10.000 конвертибилних марака, који има у виду одредба члана 237. став 2. истог закона. Оцјењујући да би одлучивање о ревизији туженог у овом спору било од значаја за примјену права у другим случајевима, овај суд је на основу овлашћења из става 3. члана 237. ЗПП ту ревизију дозволио.

У вријеме испостављања спорног рачуна за септембар 2006. године, били су на снази Закон о електричној енергији („Службени гласник РС“, број 66/02, 29/03, 86/04 и 111/04, у даљем тексту: ЗЕЕ) и Општи услови за испоруку и снабдијевање електричном енергијом („Службени гласник РС“, број 66/06, у даљем тексту: Општи услови. Одредбама ЗЕЕ прописано је: да се снабдијевање електричном енергијом врши у складу са тим законом, општим условима за испоруку електричне енергије, тарифним системом за продају електричне енергије и уговором који могу да закључе продавац и купац (члан 81. став 1.); да снабдијевање електричном енергијом подразумијева испоруку/продају електричне енергије (члан 81. став 2.); да се општим условима за испоруку електричне енергије уређују нарочито начин обрачуна и услови плаћања електричне енергије (члан 82. став 1. тачка 7.). Према Општим условима: коришћење мреже регулише се уговором о приступу (члан 19. став 1.); тарифни купац регулише приступ мрежи закључењем уговора о снабдијевању са снабдјивачем који му обезбјеђује приступ мрежи и закључењем посебног

уговора о приступу мрежи (члан 19. став 2. тачке „а“ и „б“); крајњи купац је дужан да плати рачун за утрошену електричну енергију у року наведеном на рјешењу (члан 27. став 1.); крајњи купац који у року не плати износ утрошене електричне енергије, према испостављеном рачуну, дужан је да сноси штетне посљедице таквог кашњења (члан 27. став 2.); уколико крајњи купац не приговори на основаност и висину обрачунатог износа у року прописаном за плаћање, дужан је извршити плаћање (члан 29. став 3.); уколико се приговор крајњег купца односи на висину обрачунатог износа, без обзира на достављање приговора, крајњи купац је обавезан да благовремено плати неспорни дио обрачунатог износа наведеног на рачуну (члан 27. став 4.); крајњи купац може да оспори било који обрачунати износ за утрошену електричну енергију у року који не може бити дужи од 6 мјесеци, рачунајући од дана извршеног обрачуна, само ако постоји оправдан разлог за пропуштање рока из става 3. овог члана (члан 27. став 5.); о поднесеном приговору дистрибутер-снабдијевач је дужан да одлучи у року од 15 дана од дана подношења приговора, те да о истом у писаној форми обавијести подносиоца приговора (члан 27. став 6.). У члану 19. став 5. Општих услова наведено је шта уговор о приступу мрежи обавезно садржи.

Из ових одредаба произилази да су тужилац као потрошач и тужени као испоручилац електричне енергије закључили уговор о испоруци електричне енергије, који има карактер адхезионог уговора (уговора по приступању). Према члану 142. став 1. ЗОО, општи услови одређени од стране једног уговарача, било да су садржани у формуларном уговору, било да се на њих уговор позива, допуњују посебне погодбе утврђене међу уговарачима у истом уговору и по правилу обавезују као и ове. „Општи услови обавезују уговорну страну ако су јој били познати или морали бити познати у часу закључења уговора“ (члан 142. став 3. ЗОО).

Општи услови су, према томе, саставни дио уговора о испоруци електричне енергије и обавезују тужиоца као и остале уговорне одредбе.

Тужилац је, додуше, поднио тужбу суду по пријему оспореног рачуна, али током поступка није тврдио, нити доказао, да је туженом уложио приговор на висину новчаног износа из рачуна у утврђеном року, односно да је обрачун стварно испоручене електричне енергије неправилно утврђен. По протеклу наведеног рока, без улагања приговора тужилац је дужан да изврши плаћање (члан 27. став 3. Општих услова). Због пропуштања улагања приговора, тужилац се више не може позивати на одредбе о застарјелости потраживања, односно о начину обрачунате камате на доспјело, а неисплаћено потраживање из ЗОО.

Нижестепени судови су правилно и потпуно утврдили чињенично стање, али погрешно примијенили материјално право кад су удовољили тужбеном захтјеву тужиоца. Овај суд је ради тога, на основу члана 250. став 1. ЗПП усвојио ревизију туженог, обје нижестепене пресуде преиначио и одлучио као у изреци.

Тужиоцу као странци која је у цјелини изгубила парницу не припада право на накнаду трошкова од противне странке (члан 386. став 1. ЗПП). То право припада туженом у смислу исте законске одредбе. Тужени је у ревизији тражио накнаду парничних трошкова „у укупном износу од 1.200,00 КМ и то: 600 КМ за таксу на жалбу и 600 КМ за таксу на ревизију“. Према тарифном броју 1. став 9. у вези са ставом 1. алинејом 2. Таксене тарифе која је била на снази у вријеме настанка таксене обавезе туженог на жалбу (12.6.2008. године) а саставни је дио Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, број 18/99, 23/99, 65/03 и 97/04 такса на жалбу износи 600,00 КМ (вриједност спора је 2.016,26 КМ). У вријеме настанка таксене обавезе туженог на ревизију (17.11.2008. године) примјењивала се је Таксена тарифа као саставни дио Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, број 73/08). Према тарифном броју 1. тачка 10. у вези са тачком 1. став 3. те Тарифе такса на ревизију износи 200,00 КМ.

Туженом је према томе досуђено на име парничних трошкова 800,00 КМ, колико износи збир судских такса на жалбу и на ревизију. Преко тог износа захтјев туженог за накнаду ових трошкова није основан.

Првосепена пресуда остаје неизмјењена у непобијаном дијелу (ставови 2. и 3. изреке).

Предсједник вијећа

Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић